

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

*<Sverige. Föreningen
för kvinnans politiska rösträtt>*

*Statist.
Sv.
Acta*

ÅRSBERÄTTELSE

FÖR

LANDSFÖRENINGEN

FÖR

KVINNANS POLITISKA RÖSTRÄTT

1920 OCH 1921.

STOCKHOLM,
OSKAR EKLUNDS BOKTRYCKERI, 1921.

So 82/129

Centralstyrelsens

Landsföredningens Röst rätt

ÅRSBERÄTTELSE

FÖR

LANDSFÖRENINGEN

FÖR

KVINNANS POLITISKA RÖSTRÄTT

1920 OCH 1921.

STOCKHOLM,
OSKAR EKLUNDS BOKTRYCKERI, 1921.

FRSBRÄTTJÄLSER

LANDSTÖRENINGEN

KVINNANS POLITISKA RÖSTRÄTT

1920 och 1921

Centralstyrelsens

för

Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt

årsberättelse 1920.

Centralstyrelsens 17:de årsmöte ägde rum i Stockholm den 9—10 januari. I detsamma deltog 72 representanter för 60 föreningar.

Centralstyrelsens årsmöte.

Mötet öppnades av ordföranden doktor Karolina Widerström, som hälsade de närvarande välkomna samt gav en överblick över 1919 års händelser inom och utom landet.

Till medlemmar i L. K. P. R:s Verkställande Utskott omvaldes d:r Karolina Widerström, fru Anna Wicksell, friherrinnan Ebba Palmstierna och d:r Gulli Petrini. Till suppleanter omvaldes fru Ester Brisman och nyvaldes fröken Eva Fröberg efter fru Gerda Lindblom, som av sagt sig.

Till Landsföreningens ordförande omvaldes enhälligt d:r Karolina Widerström.

Vid senare inom V. U. förrättat val omvaldes fru Anna Wicksell till vice ordförande, fröken Signe Jacobsson till sekreterare och fröken Thorborg Widebeck till kassaförvaltare.

Ordf. meddelade, att den 8:de Internationella kvinnorösträttsalliansens kongress förbereddes och skulle hållas i Madrid den 2—8 maj. Centralstyrelsen uppmanades att inkomma med förslag till delegerade. Sedan en del namn nämnts överlämnades avgörandet åt V. U.

Därefter upptogs huvudfrågan, nämligen Landsföreningens gestaltning efter erhållen rösträtt, varvid särskilt det förslag att låta föreningen uppgå i Fredrika-Bremer-Förbundet, som diskuterats på vårens centralstyrelsemöte, behandlades. Ordf. redogjorde först för frågans utveckling efter vårens centralstyrelsemöte. Fredrika-Bremer-Förbundet hade i sin till kretsarna utsända promemoria rättat sig efter L. K. P. R:s förslag att slopa länsombuden och att tillförbinda styrelsen i Stockholm att i viktiga frågor infordra utlåtanden från kretsarna. Ett förslag av fru Ann Margret Holmgren att ombilda L. K. P. R. till ett Svenska kvinnors medborgarförbund hade tillika med en kort framställning av planen för en sammansmältning med Fredrika-Bremer-Förbun-

det av V. U. utsänts som P. M. till lokalföreningarna med begäran att få del av stämningen inom resp. lokalföreningar. I ingångna svar uttalade sig 4 lokalföreningar för upplösning, 52 för bildande av en självständig organisation enligt fru Holmgrens förslag och 32 för föreningens uppgående i Fredrika-Bremer-Förbundet.

En livlig och ingående diskussion uppstod om de tre olika förslagen, varefter beslöts uppskjuta avgörandet till ett kommande möte.

Till sist uttalade sig — med 52 röster mot 6 — Centralstyrelsen för att L. K. P. R. i någon form skulle fortleva.

Sekreteraren lämnade en redogörelse för Landsföreningens verksamhet under år 1919, varefter friherrinnan Ebba Palmstierna redogjorde för de under det gångna året hållna Bergman-Österbergska samhällskurserna samt lämnade en överblick över de åtta årens verksamhet.

Skattmästarens rapport upplästes och därefter gavs en kort historik över tidningen Rösträtt för Kvinnor, som efter en åtta-årig tillvaro med utgången av år 1919 nedlagt sin verksamhet.

Från artikelseriens redaktör meddelades att till följd av uppkomna svårigheter hade endast halva antalet artiklar kunnat utgivas.

På förslag av V. U. beslöt Centralstyrelsen att höja årsavgiften till Landsföreningen till 1 kr. per medlem.

Vidare gav Centralstyrelsen V. U. i uppdrag att i skrivelse till regeringen förnya den föregående år avslagna begäran om ett anslag på 10,000 kr. till upplysningsverksamhet. (Även denna framställning blev sedermera avslagen.)

Efter en kort diskussion beslöts att Birgittadagen skulle firas. V. U. erhöi i uppdrag att senare framkomma med förslag till ämne.

Till slut beslöt Centralstyrelsen att nästa centralstyrelsemöte skulle hållas så snart ske kunde efter frågans avgörande i riksdagen.

L. K. P. R:s
framtida
gestaltning.

Med anledning av Centralstyrelsens beslut att uppskjuta frågan om L. K. P. R:s framtida gestaltning och då det syntes V. U. nödvändigt att ytterligare undersöka stämningen för de olika alternativen föranstaltade V. U. en omröstning per capita inom hela L. K. P. R.

Svaren visade följande siffror:

1,169 medlemmar anse att L. K. P. R. efter definitivt erhållen rösträtt bör fortleva på så sätt, att den ombildas till »Svenska kvinnors medborgarförbund». Av dessa 1,169 är det 778 som förklarar sig villiga att ingå i en sådan organisations eventuella lokalavdelning på deras ort.

769 medlemmar anse att L. K. P. R. efter erhållen rösträtt

bör fortleva på så sätt, att den visserligen upphör såsom förening men åt ett utvidgat Fredrika-Bremer-Förbund överlämnar sina framtida uppgifter. Av dessa 769 förklara sig 609 villiga att ingå i den F. B. F:s krets som finnes eller kommer att bildas på orten.

Av detta resultat av omröstningen framgick omedelbart att planerna på ett uppgående i Fredrika-Bremer-Förbundet måste uppgivas. Även utsikterna för bildande av ett Svenska kvinnors medborgarförbund syntes åtminstone tillsvidare mycket ringa, då endast ett fåtal av L. R. P. R:s medlemmar — ej fullt 2,000 — uttalat sig.

V. U. ansåg emellertid önskvärt, att en närmare undersökning gjordes rörande möjligheterna för bildande av ett Svenska kvinnors medborgarförbund. V. U. hemställde därför till förslagställarinnan, fru Ann Margret Holmgren, att hon ville söka utreda dels om personer finnes som ägde duglighet nog att organisera och leda det hela samt tid nog att ägna sig däråt, dels om en pålitlig ekonomisk bas för verksamheten kunde skapas.

Med anledning av K. Maj:ts proposition till 1920 års riksdag om ny giftermålsbalk m. m. hade Landsföreningen tillika med ett flertal andra kvinnoorganisationer vidtagit en del åtgärder.

Då i pressen den meningen framkommit att frågans behandling borde uppskjutas till dess kvinnorna själva finge komma med, gjordes i pressen ett uttalande, vari, under framhävande av att kvinnornas röst fått rikliga tillfällen att göra sig hörd beträffande det föreliggande förslaget, förklarades att föreningarna icke funno något skäl föreligga för uppskjutande av frågans behandling.

Kort därefter avläts en skrivelse till riksdagens första lagutskott, dit förslaget om ny giftermålsbalk blivit remitterat. I skrivelsen uttalas anslutning till den kungl. propositionen och en livlig förhoppning att förslaget vid innevarande riksdag upphöjes till lag. De principer kvinnorna önskat se genomförda ha kommit till uttryck i den av lagberedningen utarbetade och nu för riksdagen framlagda giftermålsbalken.

I här nämnda uttalanden ha jämte Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt deltagit styrelserna för Fredrika-Bremer-Förbundet, Föreningen Frisinnade Kvinnor, Socialdemokratiska kvinnornas centralstyrelse, Svenska kvinnornas nationalförbund, Sveriges moderata kvinnoförbund och Vita Bandet. Dessutom har skrivelsen till utskottet undertecknats av Kristliga föreningen av unga kvinnor.

Slutligen anordnade nyssnämnda samt därtill en del andra kvinnoföreningar kort före frågans behandling i riksdagen ett offentligt opinionsmöte. Mötet hölls den 9 april i K. F. U. M:s

*Kvinnorna
och förslaget
till ny
giftermåls-
balk.*

stora sal och öppnades av fru Agda Montelius. Aftonens talare voro fru Gertrud Törnell, fru Signe Wessman och jur. kand. Mathilda Staël von Holstein. Fru Karin Fjällbäck-Holmgren lämnade meddelanden om opinionsyttringar i olika delar av landet. Från F. K. P. R. hade inkommit 67 instämmanden i den gemensamma resolutionen.

Mötet antog samma resolution så lydande:

Kvinnor, samlade till möte i Stockholm den 9 april 1920 med anledning av den förestående behandlingen i riksdagen av förslagen till ny giftermålsbalk och till lag om barn i äktenskap, uttala sin anslutning till dessa lagförslag och sin förhoppning, att de måtte av innevarande riksdag i väsentligen oförändrat skick antagas. Vi uppskatta i dessa förslag särskilt: att målsmanskapet upphäves, så att hustrun erhåller en med mannen fullt sidoordnad ställning samt ökade möjligheter att verka för familjens bästa; att makarna likställas i avseende på bestämmanderätten över barnen; att familjens och hemmets intresse erhåller lagens skydd gentemot allvarlig pliktförgätenhet hos någondera maken; att hustruns arbete i hemmet av lagen tydligen erkännes vara ett bidrag till familjens försörjning; samt att förmögenhetsordningen och underhållsreglerna så långt möjligt tillgodose på en gång intressegemenskapen mellan makarna och vardera makens behov av självständighet.

Den 17 april antogo riksdagens båda kamrar i huvudsak det i den kungl. propositionen framlagda förslaget.

Internationella kvinnörösträttsalliansens 8:de kongress.

Den Internationella kvinnörösträttsalliansen samlades till sin 8:de kongress i Genève (icke i Madrid, som förut bestämts) den 6—12 juni. Det var första mötet efter kongressen i Budapest 1913. Emellan dessa år låg världskriget, som avbrutit alla internationella förbindelser kvinnorna emellan. Det var icke utan en viss oro, man motsåg sammanträffandet mellan kvinnorna från de krigförande länderna. Det avlöpte dock utan alla missljud. Alla tycktes besjälade av en internationell anda samt uppriktig vilja att återupptaga arbetet och verka för det gemensamma målet.

I kongressen deltog omkring 700 kvinnor representerande trettioåtta länder. Flera regeringar hade sänt delegerade, däribland även den svenska, som representerades av d:r Gulli Petrini.

Därjämte hade L. K. P. R. sänt 12 delegerade och 3 suppleanter, vilka voro: *Delegerade:* fru Anna Wicksell, delegationens ordf., fru Gurli Hertzman-Ericson, fröken Signe Jacobsson, fröken Ellen Kleman, fru Gerda Lindblom, e. o. hovrättsnotarien Elisabeth Nilsson, d:r Gulli Petrini, fru Ruth Randall-Edström, d:r Hanna Rydh, fröken Ester Röhl, d:r Naima Sahlbom och fru Ester Åkeson-Beskow. *Suppleanter:* fröken Vera Fridner, fröken Greta Hjorth och fröken Ester Nilsson. Dessutom representerades Föreningen Frisinnade Kvinnor av fru Anna Wicksell, Fredrika-Bremer-För-

bundet av fröken Ellen Kleman samt Kvinnornas Fredsförbund av fröken Mathilda Widegren och fru Susy Silfverbrand-Erikson.

Österns kvinnor hade för första gången i kongressens historia infunnit sig. Indien hade sänt en delegation av 10 kvinnor, Japan 2 m. fl. Ett offentligt kvällsmöte, vid vilket uteslutande utomeuropeiska kvinnor talade, var kongressens glanspunkt. Vid ett annat offentligt möte talade sju kvinnliga parlamentsledamöter från olika länder om sina erfarenheter i det politiska livet.

Som kongressens ordförande fungerade Alliansens mångåriga och idealiska ledare Mrs Chapman Catt.

Förhandlingarna börjades med uttryck av glädje över allt som vunnits under krigsåren. I tjuguen länder hade kvinnornas politiska rösträtt genomförts sedan kongressen i Budapest 1913. Alla Europas stater, utom de romanska, äro delaktiga därav.

Till följd av alla dessa nya landvinningar upptogs frågan om Alliansens framtid till överläggning. Det beslöts att Alliansen fortfarande skulle bestå och omfatta såväl de länder, som redan erhållit rösträtt, som dem som ännu kämpade för densamma. För att Alliansen skulle förbli livskraftig var det emellertid nödvändigt att vidga dess program. Man enades om att paragrafen i stadgarna om Alliansens syfte skulle formuleras sålunda:

»Alliansens syfte är att tillförsäkra kvinnor av alla nationer full medborgarrätt genom att arbeta för kvinnornas rösträtt och sådana andra reformer, som äro behöfliga för att mellan män och kvinnor må vinnas verklig likhet i rättigheter, ställning och möjligheter.»

Vidare beslöts att de länder, där kvinnorna redan fått rösträtt skulle bilda en särskild grupp inom Alliansen, då deras förningars uppgifter och arbetssätt väsentligen måste skilja sig från de andras. De komma nämligen att direkt arbeta för nämnda likhet i rättigheter, ställning och möjligheter. Ett detaljerat program antogs, omfattande:

Kvinnornas politiska rättigheter:

1) att kvinnorna erhålla rösträtt, och att deras likställighet med män i lagstiftande och administrativa församlingar, såväl inhemska som internationella, erkännes.

Personliga rättigheter:

2) att kvinnor lika väl som män skola äga lagens skydd mot slaveri, så som det ännu existerar i några delar av Östeuropa, Asien och Afrika;

3) att en gift kvinna skall äga samma rätt att behålla eller ändra sin nationalitet som en man.

Familjerättslig ställning:

4) att en gift kvinna skall äga alla personliga och civila rättigheter,

inberäknat rätten att råda över sin egen arbetsförtjänst och förmögenhet, ävensom att hon icke skall stå under mannens målsmanskap;

5) att en gift mor skall äga samma rätt över sina barn som fadern;

6) att änkors barn, ifall de äro utan förmögenhet, skola äga rätt till underhåll av staten, och att detta underhåll skall utbetalas till modern som barnens förmyndare;

7) att efterforskande efter faderskapet till ett barn, fött utom äkten-skapet, skall vara tillåtet; att sådant barn under sin barndom skall äga samma rätt till underhåll och uppfostran av fadern som ett inom äkten-skap fött barn; och att en ogift mor under den tid hon är oförmögen till arbete också skall äga rätt till underhåll av barnets far.

Ekonomiska rättigheter:

8) att alla uppfostringsmöjligheter, allmänna, yrkesmässiga och tekniska, skola stå öppna för båda könen;

9) att kvinnor liksom män skola äga tillträde till industri, yrken, statstjänst och alla administrativa och judiciella funktioner;

10) samma lön för samma arbete;

11) att både gifta och ogifta kvinnors rätt till arbete erkännes; att inga särskilda skyddsbestämmelser för kvinnoarbetet, till skillnad från dem som gälla för män, skola antagas emot kvinnornas egen önskan; att lagar rörande kvinnor såsom mödrar skola så formuleras, att de icke skada dem ekonomiskt; och att alla framtida skyddsbestäm-melser för arbetet skola gå i riktning av likhet mellan män och kvinnor.

Moraliska rättigheter:

12) att en högre moralisk standard, lika för män och kvinnor, erkännes; att all »vit slavhandel» förhindras; att prostitutionens regle-mentering och alla lagar och sedvänjor, som med avseende på detta förhållande drabba kvinnor eller någon särskild klass av kvinnor till skillnad från män skola upphävas.

Detta är alltså vad Alliansen nu mera skall arbeta för och vad man inom alla till den anslutna länder skall sträva att uppnå. Den som uppmärksamt genomläser programmet finner, att det mesta av vad som här uppräknats i vårt land redan ernåtts, för så vitt som lagar kunna åstadkomma det. Men tyvärr äro de flesta andra länder mer eller mindre långt efter.

Utom detta antogos en rad resolutioner angående kvinnorna och Nationernas Förbund, den ekonomiska världskrisen, deporterade kvinnor och barn o. s. v.

Följande nya länder upptogos i Alliansen: Argentina, Grekland och Uruguay.

Till Alliansens ordförande omvaldes med acklamation mrs. Chapman Catt.

Alliansens nästa möte skall bli i Paris 1922, ifall icke de franska kvinnorna innan sommaren 1921 erhållit sin rösträtt; i så fall blir det i Bukarest.

Rösträtts-
dagen.

Den 7 oktober högtidlighölls för sista gången Birgittadagen såsom rösträttsdag. V. U:s förslag var att var och en förening på denna dag skulle ge en återblick över sin egen rösträtts historia.

På grund av att de Bergman-Österbergska samhällskurserna avslutats och inga andra för ändamålet anvisade medel funnits, har upplysningsverksamheten under året varit mycket begränsad. En del föreningar ha dock anordnat samhällskurser och enstaka föredrag, som varit talrikt besökta och vittna om kvinnornas växande intresse för samhällseliga frågor.

Upplysningsverksamheten.

Även förlagsverksamheten har av ekonomiska skäl måst inskränkas till det allra nödvändigaste. Omkring 50,300 ex. trycksaker ha utgivits för en sammanlagd kostnad av 2,453 kr. Utom årsberättelsen (1,500 ex.) äro att nämna flygblad, frågeformulär, andra formulär av olika slag, cirkulär, protokollsutdrag, program m. m.

Förlagsverksamheten.

De från år 1919 återstående artiklarna ha under början av år 1920 utgivits, varefter denna verksamhet avslutats.

Artikelserien.

Lokalföreningarnas antal har under året hastigt sjunkit. Då målet var vunnit och endast en formalitet, det slutliga bekräftandet återstod, ansågo många föreningar, det vara svårt fortleva, varför de upplösts. Den 31 dec. 1920 funnos 166 föreningar, varav 15 filialer.

Antal lokalföreningar.

Till revisorer av L. K. P. R:s räkenskaper ha återvalts fröken Alida Jakobson och fröken Gertrud Sjöberg och till revisors-suppleanter fröken Rosalie Lindgren och fru Helena Rosenius.

L. K. P. R:s revisorer.

V. U. har under året haft 9 sammanträden och utsänt 6 cirkulär till Centralstyrelsens medlemmar och till de förenings- och länsförbundsordförande, vilka icke tillhöra Centralstyrelsen, samt till filialernas representanter.

Verkställande Utskottet.

L. K. P. R:s byrå har alltjämt varit inrymd i Brunkebergstorg 24, 1 tr.

Expeditionen.

Stockholm i mars 1921.

Karolina Widerström,
ordförande.

Anna Wicksell,
v. ordförande.

Ebba Palmstierna.

Gulli Petrini.

Signe Jacobsson,
sekreterare.

Kassaförvaltarens rapport.

Räkenskaperna utvisa följande ställning:

Inkomster 1920:

Landsföreningsavgifter	7,707: 20	
Direkt anslutna medlemmars avgifter	17: —	
Insamling.....	1,077: 15	
Ersättning för förvaltningskostnader av Bergman- Österbergska kurserna 1912—1920	1,448: 03	
Räntor	310: 52	10,559: 90

Utgifter 1920:

Tryckning av broschyrer.....	1,037: 03	
Årsavgift till Int. Woman Suffrage Alliance	36: 20	
Bidrag till Int. Alliansens kongress	300: —	
Centralstyrelsemöte	233: 13	
Resekostnadsersättning.....	134: 04	
Sekreterarearvode	1,000: —	
Avlöningar till byråpersonal	1,831: 75	
Årsberättelse	1,091: —	
Tryckning av cirkulär och protokoll	546: —	
Postavgifter.....	359: 35	
Telefonavgifter	517: 60	
Skrivmateriel	219: 70	
Allmänna omkostnader	302: 31	
Tidningar.....	126: 55	
Rösträttsbyrån, hyra och lyse.....	965: —	
Avskrivning å inventarier	57: 20	
Inkomster utöver utgifter.....	1,803: 04	10,559: 90

Tillgångar den 31 december 1920:

Kontant i kassan	254: 46	
Rösträttsbyråns kassa	14: 14	
Artikelseriens kassa	67: 30	
Sparkasseräkning med Stockholms Enskilda Bank	2,486: 33	
Inventarier	514: 90	3,337: 13

Skulder den 31 december 1920:

Resetalarefonden	3,012: 75	
Behållning	324: 38	3,337: 13

Stockholm den 12 mars 1921.

Thorborg Widebeck,
skattmästare.

Revisionsberättelse.

Undertecknade, av Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt utsedda revisorer, hava behörigen genomgått och granskat kassaförvaltarens räkenskaper för 1920.

Räkenskaperna äro noggrant förda och utgifterna behörigen verifierade, varför vi tillstyrka full och tacksam ansvarsfrihet för 1920 års förvaltning.

Stockholm den 20 mars 1921.

Alida Jakobson.

Gertrud Sjöberg.

Centralstyrelsens

för

Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt

årsberättelse 1921.

*Rösträtten
antages i
riksdagen.*

Det från år 1919 vilande grundlagsändringsförslaget angående politisk rösträtt och valbarhet för kvinnor på samma villkor som för män antogs av riksdagens båda kamrar den 26 januari 1921. Som frågan sammankopplats med utskyldsstrecket, föregingos besluten av debatter i båda kamrarna. Företagen voterings utföll i Första kammaren med 101 röster för och 16 mot grundlagsändringen. I Andra kammaren voro röstetalen 151 för och 44 emot.

Debatten var i Andra kammaren jämförelsevis kort, men drog däremot ut längre i Första kammaren. Högerens ledare tillkännagävo i båda kamrarna sin avsikt att respektera överenskommelsen av år 1918. I Första kammaren yrkades dock avslag av herrar Wohlin och Reuterskiöld. I samma kammare talade vänsterrepresentanterna herrar Alexanderson, Lindhagen och Hellberg för förslaget, särskilt med hänsyn till kvinnorösträtten.

I plenum plenorum den 29 januari sanktionerades av konungen det av riksdagen antagna förslaget.

*Central-
styrelse-
mötet.*

Som centralstyrelsemötet 1920 beslutit att 1921 års möte ej skulle hållas förrän efter frågans avgörande i riksdagen, ägde Landsföreningens för kvinnans politiska rösträtt 18:de och sista centralstyrelsemöte rum först den 29 mars 1921. I detsamma deltego 65 representanter för 51 föreningar.

Mötet öppnades av ordföranden d:r Karolina Widerström, som hälsade de närvarande välkomna. Ordf. erinrade om att Fredrika Bremer-Förbundet, med vilken förening L. K. P. R. ofta samarbetat, mist sin ordf., fru Agda Montelius, en varm och övertygad rösträttsvän. Därefter övergick ordf. till en redogörelse för de

viktiga händelser, som sedan förra centralstyrelsemötet inträffat inom rösträttsrörelsen. Det internationella arbetet, som under krigsåren legat nere, hade fått ett starkt uppsving genom den glänsande kongressen i Genève. En stor seger är att anteckna från den 26 augusti 1920, då Förenta staternas kvinnor efter 70 års arbete erhöles sin rösträtt. Fem månader efteråt, den 26 jan. 1921, följde Sveriges kvinnor i spåren, och nu hade L. K. P. R. fyllt sitt värv. Samma dag hade jämväl grundlagsändringen beträffande kvinnors beklädande av statstjänst sanktionerats av riksdagen.

Bland för kvinnorna minnesvärda händelser under 1920 erinrade ordf. om att riksdagen antagit den nya giftermålsbalken. För denna hade ett gott arbete utförts av fru Emilia Broomé, som även varit ordförande i den kommitté, som behandlat frågan om kvinnors beklädande av statstjänst. Vidare hade i den svenska delegationen vid Nationernas Förbunds kongress i Genève plats beretts åt en kvinna, fru Anna Wicksell, vilken nu även utsetts till medlem av Nationernas Förbunds mandatkommission. Till sist meddelade ordf. att L. K. P. R:s 1920 förnyade framställning om statsanslag till bedrivande av upplysningsverksamhet blivit avslagen och förklarade det adertonde och sista centralstyrelsemötet öppnat.

På förslag av ordf. beslöt mötet sända telegram till rösträttsveteranerna Kristina Borg och Frigga Carlberg, som båda voro förhindrade närvara, till fröken Gertrud Adelborg som medlem av L. K. P. R:s första V. U. och till fru Emilia Broomé med ett tack för hennes stora insats för kvinnosaken. Till borgmästare Carl Lindhagen avsändes även en telegrafisk hälsning.

Sekreteraren uppläste därefter Landsföreningens årsberättelse för år 1920 samt en av fru Gerda Modén insänd redogörelse för artikelserien.

Kassaförvaltarens rapport och revisionsberättelsen föredrogs. Slutligen beslöts uppdraga åt V. U. att avveckla affärerna.

Ordföranden redogjorde därefter för den föreliggande situationen i fråga om L. K. P. R:s avveckling och gick tillbaka till år 1918, då frågan första gången varit på tal. Utom de två alternativen sammanslagning med Fredrika-Bremer-Förbundet och bildandet av en självständig förening enligt fru A. M. Holmgrens förslag, som diskuterats på föregående centralstyrelsemöten, hade ett tredje alternativ i cirkulär föreslagits av V. U., nämligen tillsättandet av en kommitté för det internationella rösträttsarbetet. Sedermera hade emellertid Svenska kvinnors medborgarförbund bildats på initiativ av fru Holmgren. Från detta förbunds interimsstyrelse hade en skrivelse ingått med begäran om

att få övertaga det internationella arbetet. Fru Anna Wicksell meddelade, att V. U. föreslagit Fredrika-Bremer-Förbundet som varande den speciella kvinnoaksföreningen i landet att anhålla om anslutning till Alliansen, vilket tillstyrkts av Fredrika-Bremer-Förbundets styrelse. (På F. B. F:s årsmöte 30—31 mars antogs förslaget om anslutning till Alliansen.) Fru Wicksell förordade den av V. U. föreslagna kommittén för det internationella rösträttsarbetet, vilken emellertid skulle äga att till det nybildade förbundet överlämna sitt uppdrag, då detta hunnit växa och skaffa sig en ekonomisk grund.

En längre diskussion uppstod därefter, varvid olika åsikter uttalades om det nya förbundet samt om lämpligheten att genast till detsamma överlämna L. K. P. R:s funktioner eller att som mellanform bilda den förut föreslagna kommittén.

Centralstyrelsen antog enhälligt V. U:s förslag att bilda en kommitté för upprätthållande av det internationella rösträttsarbetet.

Följande förslag till stadgar antogs:

Svenska kommittén för internationellt rösträttsarbete (S. K. I. R.).

§ 1. S. K. I. R. har till uppgift att såsom svensk medlem fortsätta och uppehålla L. K. P. R:s arbete inom den internationella rösträttsalliansen.

§ 2. Kommittén består av högst 50 personer, valda av L. K. P. R:s Centralstyrelse vid dess sammanträde 29 mars 1921 bland de ledande krafterna inom den svenska rösträttsrörelsen. Kommittén äger vid inträffande ledighet supplea sig själv.

§ 3. Kommittén väljer vartannat år inom sig ett V. U. bestående av tre personer boende i Stockholm eller dess närhet.

§ 4. Kommittén väljer de representanter, som skola företräda den svenska rösträttsrörelsen vid den internationella rösträttsalliansens kongresser.

§ 5. Kommitténs V. U. uppehåller korrespondensen med alliansen; vid viktigare beslut tillfrågas kommitténs medlemmar genom cirkulär. Om möjligt sammanträder kommittén en gång varje år alliansen har kongress.

§ 6. Kommittén äger att, om möjligt innan alliansens nästa ordinarie sammanträde år 1924, till Svenska kvinnors medborgarförbund överlämna sitt uppdrag, därest denna organisation då är bestående och synes kommittén lämplig att inom alliansen fullfölja L. K. P. R:s uppgifter.

§ 7. Kommitténs medlemmar betala en årsavgift av 3 kr.

Till medlemmar i kommittén valdes:

Fru Elsa Alkman, Teckomatorp; fröken Emma Aulin, Jönköping; fru Caroline Benedicks-Bruce, Visby; fru Nina Benner-Andersson, Äppelviken; fröken Ingrid Bergius, Vänersborg; fröken Signe Bergman, Stockholm; fru Ella Billing, Stockholm; docenten Hilma Borelius,

Lund; fru Kristina Borg, Hälsingborg; fru Ester Brisman, Råsunda; fröken Märta Bucht, Luleå; fru Frigga Carlberg, Göteborg; fru Ruth Randall-Edström, Västerås; fru Karin Fjällbäck-Holmgren, Stockholm; fru Andriette Florén, Mariestad; fröken Eva Fröberg, Stockholm; lektor Anna Grönfeldt, Umeå; fru Ellen Hagen, Gävle; fru Gerda Hellberg, Karlstad; fru Ann Margret Holmgren, Stockholm; fröken Ebba Hultquist, Sölvesborg; fröken Signe Jacobsson, Stockholm; fru Emilie Johansson, Köping; fröken Gertrud af Klintberg, Stockholm; fröken Sigrid Kruse, Karlskrona; fru Alma Lénström, Stockholm; fru Gerda Lindblom, Stockholm; fröken Anna Lindhagen, Stockholm; fröken Hulda Lundh, Tomelilla; fru Lova Molander, Hallvards; fru Anna Möller, Sköldinge; hovrättsnotarien Elisabeth Nilsson, Malmö; fru Leonore Odencrants, Borås; fröken Valborg Olander, Falun; friherrinnan Ebba Palmstierna, London; fru Elsa Perselli, Örebro; dr Gulli Petrini, Stockholm; fru Hilma Runbäck, Kalmar; grevinnan Louise Stenbock, Linköping; fru Maja Strandberg, Ystad; fru Augusta Tönnings, Ronneby; fröken Naemi Uddenberg, Malmö; dr Lydia Wahlström, Stockholm; fröken Elin Wahlquist, Sundsvall; fröken Jenny Wallerstedt, Örebro; lektor Jenny Velander, Skara; fröken Anna Whitlock, Stockholm; dr Karolina Widerström, Stockholm; fru Anna Wicksell, Stocksund; fru Augusta Widebeck, Strängnäs; fru Elin Wägner, Stockholm; fröken Hildur Öijer, Göteborg.

Centralstyrelsen beslöt att revisorerna för år 1921 skulle redovisa för denna kommittés V. U.

Därefter förklarade ordf. L. K. P. R:s värv avslutat och framhöll att det var med vemod man skildes efter att alla dessa år ha samlats till högtidsstunder och knutit vänskapsband, grundade på ideellt arbete. Från V. U. framförde hon ett tack till Centralstyrelsen för förtroende och gott samarbete.

Å Centralstyrelsens vägnar talade fru Gerda Hellberg och tolkade de församlades tacksamhet mot V. U.

Den nybildade Svenska kommittén för internationellt rösträttsarbete sammanträdde därefter och valde till verkställande utskott fru Anna Wicksell, doktor Gulli Petrini och fröken Signe Jacobsson.

Efter avslutade förhandlingar samlades Centralstyrelsen till gemensam middag å Grand Hotel Royal. Under den glada och festliga samvaron avlöste det ena talet det andra. Tack och hyllning ägnades alla dem som under de gångna åren organiserat och lett arbetet, främst »rösträttsrörelsens begge mödrar» fru Ann Margret Holmgren och fröken Anna Whitlock. Vidare talades för fru Anna Wicksell, som den första kvinnan inom världspolitiken, för V. U:s nuvarande medlemmar, och för de första kämparna, som nu ej längre stå kvar i arbetet, o. s. v.

Telegram anlände under middagen både från in- och utlandet och upplästes.

På aftonen hölls en fest i Musikaliska akademiens stora sal, utomordentligt vackert dekorerad med röda klänngrosor och skära hortensior och fylld till sista plats. At Centralstyrelsens medlemmar hade plats beretts på estraden, och bakom dem bildade de olika lokalföreningarnas rösträttsstandar en verkningsfull bakgrund. Ordf. hälsade de närvarande välkomna och framhöll att de svenska kvinnorna ej jubla i övermodig segerfröjd över sin vunna politiska myndighet, utan att de veta att nu större mödor och mera arbete vänta dem. Högtidstalet hölls av Ellen Key, som talade om den framtid kvinnorna nu gå till mötes och framhöll att deras politiska utvecklingsmöjligheter ännu ligga fullständigt framför dem och att det är upplysning och åter upplysning som behövs. Vad som gäller är ej att dra ned himlen till jorden utan att lyfta upp jorden mot himlen. Kvinnorna måste räknas ej bland de splittrande utan bland de samlande krafterna i arbetet på att åter låta det stora hoppet, den stora tron och den stora kärleken göra sig gällande. Efter Ellen Keys tal sjöng fröken Gerda Frisell några av Josephssons sånger, och med Stenhammars Sverige avslutades sedan vackert och stämningsfullt L. K. P. R:s sista offentliga möte.

L. K. P. R:s
revisorer.

Till revisorer av L. K. P. R:s räkenskaper ha återvalts fröken Alida Jakobson och fröken Gertrud Sjöberg. Enligt centralstyrelsemötets beslut skall 1921 års revisionsberättelse ingå till S. K. I. R:s V. U.

Verk-
ställande
Utskottet.

L. K. P. R:s V. U. har under de fyra månader, som det fungerat detta år, haft 5 sammanträden och utsänt 3 cirkulär.

L. K. P. R:s arbetsdag är lyktad; dess mål är nått. Vårt lands kvinnor ha förklarats politiskt myndiga — inte färdiga. Man är inte färdig än, då man är myndig; inte på långt när. Man är omogen och oerfaren, man är mest barn ännu. Men man skall hädanefter svara för sig själv, bestämma över sina handlingar, ta sitt öde i egna händer och forma det. Så Sveriges kvinnor nu. Det är numera inte till andra vi skola gå för att be om hjälp när vitala intressen hotas, det är inte andra vi skola lita till, då orättvisor måste beivras, det är slutligen inte andra vi skola anklaga om vrånga lagar stiftas eller tunga skatter påläggas; hädanefter gäller det egen hjälp, egen kraft och egen skuld.

Större möda, flerfaldigade bekymmer skall den seger vi vunnit föra in i vårt dagliga liv. Men också större utveckling, flerfaldigade intressen. Och den skall göra det möjligt för oss att

helt annorlunda än hittills ingripa i vårt lands öden. Vare därför fosterlandets väl den ledstjärna efter vilken vi inrikta vår kurs! Vare vår lösen: gagn och gott åt alla, rättvisa åt alla, låg som hög, man som kvinna!

Stockholm i april 1921.

- *Karolina Widerström,*
ordförande.

Anna Wicksell,
v. ordförande.

Ebba Palmstierna.

Gulli Petrini.

Signe Jacobsson,
sekreterare.

Kassans ställning den 18 maj 1921.

Behållning från 1920	324: 38	
<i>Inkomster 1921:</i>		
Landsföreningsavgifter	2,536: 37	
Gåvor	908: 94	
Artikelserien	106: 60	3,551: 91
		3,876: 29
<i>Utgifter 1921:</i>		
Trycksaker	158: 81	
Årsavgift till Int. Woman Suffrage Alliance	34: 60	
Centralstyrelsemötet	60: —	
Offentligt möte 29 mars	94: 79	
Sekreterarearvode	500: —	
Avlöning till byråpersonal	500: —	
Årsberättelse, cirka	278: 50	
Tryckning av cirkulär och protokoll.....	371: 50	
Postavgifter	217: 10	
Telefonavgifter	300: 40	
Skrivmaterial	117: 47	
Tidningsurklipp	32: 80	
Allm. omkostnader.....	320: 55	
Rösträttsbyrån, hyra och lyse	675: —	3,661: 52
<i>Behållning:</i>		
<i>Tillgångar:</i>		
Inventarier	514: 90	
Insatt i Stockholms Ensk. Bank...	2,728: 62	
Kontant i kassan	363: 50	3,607: 02
<i>Avgår skulder:</i>		
O. Eklunds tryckeri, cirka	479: 50	
Resetalarefonden	2,912: 75	3,392: 25
		214: 77
		3,876: 29

